

Reykjavík, 8. desember 2021
SFS2021060017

MINNISBLAÐ

Viðtakandi: Skóla- og frístundaráð

Sendandi: Helgi Grímsson, sviðsstjóri skóla- og frístundasviðs

Efni: Verklag um meðferð umsókna og framlag vegna skólavistar reykvískra nemenda í Arnarskóla og ákvörðun um viðmið um hámarksfjölda.

Lagt er til að samþykkt verði meðfylgjandi verklag um meðferð umsókna í sjálfstætt rekna sérskólanna Arnarskóla. Jafnframt verði samþykkt að hámarksfjöldi nemenda sem Reykjavíkurborg greiðir framlag vegna verði ellefu nemenda að hámarki. Með því móti verður núverandi nemendum með lögheimili í Reykjavík tryggð áframhaldandi skólavist í Arnarskóla að því gefnu að þeir uppfylli sömu skilyrði og áður. Með þessu móti verður ekki opnað fyrir umsóknar annarra nemenda nema ef einhver af þeim nemendum sem fyrir eru í skólanum fari í annan skóla eða lögheimili þeirra færast í annað sveitarfélag. Þá er jafnframt horft til þess að áður en sótt er um fyrir nemendur í Arnarskóla verði búið að fara fram mat á stöðu nemandans í námi af hálfu skóla- og frístundasviðs. Óska þarf eftir slíku mati fyrir 1. febrúar árlega í samræmi við meðfylgjandi verklag.

Um Arnarskóla

Arnarskóli er sjálfstætt rekinn sérskóli fyrir börn með þroskafrávik. Skólinn býður upp á heildstæða skóla- og frístundaþjónustu fyrir börn með þroskafrávik á grunnskólaaldri. Í heildstæðri þjónustu felst að veitt er samfelld þjónusta allan daginn, allan ársins hring. Starf skóla, frístundar og sumarfrístundar er fléttað saman í eitt heildstætt úrræði. Lögð er áhersla á atferlisíhlutun þar sem atferlisfræðingar þjálfar starfsfólk og samræma vinnubrögð. Engin ákveðin greining er forsenda skólavistar og eru allar umsóknir teknar til athugunar.

Þar sem skólinn er staðsettur í Kópavogi hefur hann gert þjónustusamning við Kópavogsbæ og hefur fengið viðurkenningu sem einkaskóli á grunnskólastigi frá Menntamálastofnun en viðurkenningin byggir á þjónustusamningnum við Kópavogsbæ.

Skólaúrræði

Samkvæmt 1. mgr. 17. gr. laga um grunnskóla nr. 91/2008 eiga nemendur rétt á að komið sé til móts við námsþarfir þeirra í almennum grunnskóla án aðgreiningar, án tillits til líkamlegs eða andlegs atgervis.

Samkvæmt 4. mgr. 14. gr. laga um grunnskóla geta foreldrar telji þeir, skólastjórar, kennarar eða aðrir sérfræðingar að það fái ekki notið kennslu við sitt hæfi í almennum grunnskóla, sótt um skólavist fyrir barnið í sérúrræði innan grunnskóla eða í sérskóla.

Með vísan til framangreinds eru grunnskólar Reykjavíkur án aðgreiningar. Sérúrræði Reykjavíkurborgar eru Klettaskóli, sérhæfðar sérdeildir fyrir nemendur með einhverfu og Brúarskóli. Sérstakar reglur gilda um innritun og útskrift nemenda úr þessum sérúrræðum borgarinnar og hafa þær reglur fengið staðfestingu ráðherra.

Samþykktir skóla- og frístundaráðs og borgarráðs

Skólaárið 2021 – 2022

Á fundi skóla- og frístundaráðs þann 12. janúar 2021 og í borgarráði þann sama dag var samþykkt verklag um meðferð umsókna foreldra reykvískra nemenda í sjálfstætt rekna sérskólann Arnarskóla vegna skólaársins 2021 – 2022.

Á fundi skóla- og frístundaráðs þann 8. júní 2021 og borgarráðs þann 10. júní 2021 var samþykkt að viðmið um hámarksfjölda nemenda með lögheimili í Reykjavík verði að hámarki 11 nemendur skólaárið 2021 -2022.

Þann 27. ágúst 2021 var undirritaður samningur við Arnarskóla vegna framangreindra nemenda.

Skólaárið 2020 – 2021

Á fundi skóla- og frístundaráðs 10. mars 2020 og í borgarráði þann 26. mars 2020 var samþykkt að heimila skóla- og frístundasviði að gera samning við Arnarskóla vegna umsókna fjögurra reykvískra nemenda sem nú þegar eru í Arnarskóla um skólavist þeirra skólaárið 2020-2021. Þann 2. júlí 2020 var samþykkt af borgarráði að viðmið um hámarksfjölda reykvískra nemenda sem heimilt er að greiða framlag vegna í Arnarskóla skólaárið 2020-2021 verði sex nemendur.

Skólaárið 2019 – 2020

Á fundi borgarráðs þann 18. júlí 2019 var samþykkt að heimila skóla- og frístundasviði að gera samning við Arnarskóla vegna umsókna fjögurra foreldra reykvískra nemenda um skólagöngu í Arnarskóla skólaárið 2019-2020.

Helstu forsendur ákvörðunar

Samkvæmt 1. málslíð 3. mgr. 5. gr. laga um grunnskóla nr. 91/2008 er sveitarfélögum skylt að sjá til þess að skólaskyld börn sem eiga lögheimili í sveitarfélaginu, og börn sem hefur verið ráðstafað í fóstur til fósturforeldra, sem eiga lögheimili í sveitarfélaginu, njóti skólavistar eftir því sem nánar segir í lögum

Þá er í 4. mgr. 17. gr. sömu laga kveðið á um að telji foreldrar barns, skólastjórar, kennarar eða aðrir sérfræðingar að það fái ekki notið kennslu við sitt hæfi í almennum grunnskóla geta foreldrar sótt um skólavist fyrir barnið í sérúrræði innan grunnskóla eða í sérskóla.

Í 1. mgr. 43. gr. a í lögum nr. 91/2008, er kveðið á um að sveitarfélag sem skóli starfar í skuli gera þjónustusamning um rekstur skólans við rekstraraðila. Samningur felur í sér samþykki sveitarfélags fyrir stofnun skólans, staðfestingu á rétti til fjárframlaga skv. 43. gr. b og skuldbindingu sveitarfélags um að hafa eftirlit með starfi hans.

Í 2. mgr. 7. gr. reglugerðar nr. 1150/2018 um sjálfstætt rekna grunnskóla kemur eftirfarandi fram:

Í þeim tilvikum þegar barn sækir sjálfstætt rekinn grunnskóla utan lögheimilissveitarfélags skulu lögheimilissveitarfélag og viðtökusveitarfélag gera með sér samning á grundvelli 5. gr. grunnskólalaga áður en barn er innritað í viðkomandi skóla. Viðtökusveitarfélag hefur þá sömu skyldur gagnvart skólavist barnsins og ætti það lögheimili þar. Um framlag úr sveitarsjóði í slíkum tilvikum fer með sama hætti og vegna annarra barna sem sækja skóla sem reknir eru af sveitarfélögum utan lögheimilissveitarfélags.

Í reglugerð nr. 444/2019 um skólaþjónustu sveitarfélaga við leik- og grunnskóla og nemendaverndarráð í grunnskólum kemur fram í 22. gr. að leik- og grunnskólar eigi rétt á skólaþjónustu sveitarfélags óháð rekstrarformi skóla. Um skólaþjónustu í sjálfstætt reknum grunnskólum fer að öðru leyti samkvæmt samningi sem gerður er milli sveitarfélags og viðkomandi skóla sem hlotið hefur viðurkenningu mennta- og menningarmálaráðuneytis skv. 43. gr. laga nr. 91/2008 um grunnskóla.

Ekki er gert ráð fyrir að þjónustusamningur sem staðfestur er af Menntamálastofnun sé gerður milli viðkomandi sveitarfélags og viðkomandi grunnskóla og á sveitarfélagið ekki aðkomu að málum sem varða innritun, gjaldtöku eða skólagöngu barnsins með sama hætti og ef sjálfstætt rekinn grunnskóli er staðsettur í sama sveitarfélagi og viðkomandi nemandi á lögheimili í. Á hinn bóginn hafa sveitarfélög almenna heimild í 100. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011 til að gera samninga við einkaaðila um framkvæmd þjónustustarfsemi sem þeim er lögum skylt eða heimilt að sinna.

Samkvæmt 1. mgr. 7. gr. reglugerðar um sjálfstætt rekna grunnskóla eiga grunnskólar sem eru reknir af einkaaðila á grundvelli laga um grunnskóla og þjónustusamnings við sveitarfélag, sem hlotið hefur staðfestingu Menntamálastofnunar, rétt á framlagi úr sveitarsjóði til starfsemi sinnar vegna nemenda sem eiga lögheimili í því sveitarfélagi sem skólinn starfar og vegna barna sem ráðstafað hefur verið í fóstur til fósturforeldra, sem eiga lögheimili í sveitarfélaginu. Sama gildir um grunnskóla sem þegar eru starfandi á grundvelli viðurkenningar ráðherra, en sveitarfélagi er þó heimilt í þjónustusamningi að takmarka framlag úr sveitarsjóði við hámarksfjölda nemenda. Þá getur Reykjavíkurborg takmarkað hámarksfjölda nemenda við skólann sem sveitarfélaginu ber að greiða kostnað af, sbr. 7.tl. 43. gr. a laga um grunnskóla, með hliðstæðum hætti og sveitarfélag sem sjálfstætt rekinn grunnskólar starfar í.

Með vísan til framangreinds er réttur sjálfstætt rekinna grunnskóla, sem hlotið hefur viðurkenningu ráðuneytisins, til framlags sveitarfélags með nemendum, bundinn við það sveitarfélag sem skólinn starfar í. Sveitarfélag þarf jafnframt aðeins að greiða framlag með þeim nemendum sem eiga þar lögheimili. Af þessu leiðir að Reykjavíkurborg er almennt ekki skylt að greiða framlag vegna nemenda með lögheimili í Reykjavík sem sækja sjálfstætt rekna grunnskóla utan Reykjavíkur.

Þá verður að gera ráð fyrir að sveitarfélagi sé heimilt á grundvelli framangreinds lagaákvæðis í grunnskólalögum og stjórnarskrárvarins réttar sveitarfélaga til sjálfstjórnar samkvæmt 78. gr. stjórnarskrár lýðveldisins Íslands, sbr. lög nr. 33/1944, að takmarka fjárframlög sín til sjálfstætt rekinna grunnskóla utan sveitarfélagsins en tekjustofnar sveitarfélaga skulu ákveðnir með lögum, svo og réttur þeirra til að ákveða hvort og hvernig þeir eru nýttir, sbr. einnig 1. gr. og 2. mgr. 8. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011.

Samkvæmt 1. mgr. 63. gr. sveitarstjórnarlaga er fjárhagsáætlun næstkomandi árs bindandi regla um allar fjárhagslegar ráðstafanir af hálfu sveitarfélagsins. Aðrir geta þó ekki byggt sjálfstæðan

rétt til fjárframlaga eða annarrar fyrirgreiðslu sveitarfélags á fjárhagsáætlunum. Jafnframt er vísað til 65. gr. sveitarstjórnarlaga sem kveður á ábyrga meðferð fjármuna sveitarfélagsins.

Upplýsingar um fjárhagsleg áhrif

Arnarskóli tekur gjald vegna skólavistar sem tekur mánaðarlegum breytingum samkvæmt launavísitölu sem gildir fyrir þann mánuð sem greitt er fyrir. Framangreindur kostnaður er greiddur af því sveitarfélagi sem nemandi á lögheimili í. Miðað er við átta tíma skólavist og frístundaþjónustu á dag en boðið er upp á þjónustu alla mánuði ársins.

Mánaðargjald Reykjavíkurborgar fyrir október 2021 er kr. 1.483.862 fyrir hvern nemanda til 12 mánaða. Samkvæmt núgildandi samningi við Arnarskóla er um að ræða heildarframlag til skólans vegna skólagöngu og frístundaþjónustu þeirra nemenda sem samningurinn nær til, til samræmis við einstaklingsnámskrá sem afhentar hafa verið skóla- og frístundasviði.

Heildargreiðsla til Arnarskóla vegna ellefu nemenda, 2021-2022 er því kr. 202.594.572,- $((11 \times 1.483.862 \times 12) + (560.399 \times 1 \times 12))$.

Það liggur fyrir að ef greitt er framlag vegna skólavistar nemenda í Arnarskóla er viðbótarkostnaður Reykjavíkurborgar samkvæmt gjaldskrá Arnarskóla. Sú fjárhæð er verulega hærri en viðbótarkostnaður borgarinnar við fjölgun nemenda í Klettaskóla. Tekið er fram að umtalsverður hluti af kostnaði við rekstur Klettaskóla er fastur kostnaður. Fastur kostnaður vegna húsnæðis, hita og rafmagns er t.d. einn og sér 28% af áætluðum kostnaði við rekstur Klettaskóla. Þegar kemur að föstum kostnaði vegur þýngst kostnaður við húsnæði, aðstöðu og launakostnaði sérfræðinga. Það hefur því mun minni útgjöld í för með sér fyrir Reykjavíkurborg að fjölga nemendum í Klettaskóla en að greiða framlög fyrir skólavist í Arnarskóla.

Í fjárhagsáætlun skóla- og frístundasviðs vegna 2022 er gert ráð fyrir kostnaði vegna framlags til Arnarskóla vegna ellefu nemenda með lögheimili í Reykjavík.

Umsögn skóla- og frístundasviðs

Með vísan til þess sem að framan hefur verið rakið er það mat skóla- og frístundasviðs að fylgt verði meðfylgjandi verklagi um framlag vegna skólavistar reykvískra nemenda í Arnarskóla og að miðað verði við að hámarksfjöldi nemenda með lögheimili í Reykjavík í Arnarskóla verði 11 nemendur.